

DOORdenkertje

MiSaG / Kids
juni 2026

21 juni: Vluchtelingenavond

De Verenigde Naties hebben 20 juni uitgeroepen tot Internationale Dag van de Vluchteling. Wereldwijd is er dan aandacht voor het lot van vluchtelingen. Dan worden ook de nieuwste cijfers voorgesteld. Zodoende weten we dat er in deze tijd meer mensen op de vlucht zijn dan ooit: ruim één procent van de wereldbevolking. Dan is het wel heel wrang om te weten dat tegenover vluchtelingen uit allerlei delen van de wereld een schaamteloos ontmoedigingsbeleid wordt gevoerd. [Zin tussenvoegen over recente gebeurtenissen] Het feit dat dit soort maatregelen genomen wordt, geeft wel aan hoe harteloos het beleid van veel Europese landen is jegens een groot deel van de vluchtelingen die in Europa bescherming zoeken.

Vijfenzeventig jaar geleden, in 1951, is door de Verenigde Naties het Vluchtelingenverdrag aangenomen. Dit is een nadere uitwerking van artikel 14 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, waarin staat dat 'een ieder het recht heeft asiel te zoeken en dat te genieten'.

Bij al deze miserie is de vraag voor gelovige en ongelovige mensen: hoe kan dit allemaal gebeuren zonder dat God ingrijpt? Is er wel een God die kan ingrijpen? De Bijbel geeft ons volop stof tot nadenken over deze vragen.

Uit de Schrift

Bijbellesing: Flippenzen 2, 6-11: Het lied van de Mensenzoon

Suggestie voor evangelielezing: Matteüs 10,29-31

Bijbelteksten ter inspiratie:

Rom. 8,22: Het zuchten van de ganse schepping

Joh. 16,33: Houd Goede moed, Ik heb de wereld overwonnen

Joh. 8,23: Gij zijt van beneden, maar Ik ben van boven

Matteüs 25,40: 'In zoverre gij dit aan één van mijn minste broeders hebt gedaan, hebt Gij het Mij gedaan'

Matteüs 10,29: 'Geen mus zal ter aarde vallen zonder uw Vader'

Suggesties voor liederen

GvL 408 Beeld en gelijkenis

NLB 160a Die rechtens God gelijk

NLB 474 Loof God, gij christenen

NLB 488 In den beginne was het Woord

NLB 557 Naam van Jezus

NLB 882 Allerhoogste God

NLB 981 Zolang er mensen zijn op aarde

Gebeden

Kyriegebed 1

Gij, allerhoogste,
Niet om te oordelen zijt gij gekomen,
maar om te zoeken wat verloren is -
om te bevrijden wie in schuld en angst gevangen zijn,
om ons te redden als ons hart ons aanklaagt.
Gij zijt de schepper van een nieuwe toekomst,
een God van liefde tot in eeuwigheid.

Neem ons dan zoals wij hier aanwezig zijn,
met als ons tekort schieten, al onze gebrokenheid.
Want gij zijt God: groter dan ons hart.
(Naar een gebed uit het Dienstboek PKN)

Kyriegebed 2

Laat ons de Eeuwige om ontferming vragen voor de wereld die wij zelf maken:
Met opnieuw grote aantallen verdrinkende vluchtelingen
beelden die ons bijna terloops via tv en krant bereiken
Met klimaatverandering die niet meer te ontkennen valt
en we leven door als altijd – na ons inderdaad de zondvloed
Met vrijheid en gelijke rechten als verworvenheden
die we onszelf volop, maar anderen soms zo weinig gunnen
en alle agressie in woord- en taalgebruik die daar blijkbaar bij mag horen

God, van wie gezegd wordt dat u barmhartig bent, genadig, vol van geduld:
Laat ons niet over aan onszelf
Houd uw mensen vast nu en in de toekomst.
Heer, ontferm U over ons
(Bettina van Santen, Johannesgemeente, Utrecht)

Gebed bij de opening van de Schrift

Gij, God, onze Vader,
Gij hebt u willen openbaren aan ons mensen
in uw Woord, dat opgeschreven staat
en in uw levend Woord, Jezus Christus.

Moge zijn Geest ons verlichten
als wij uw opgeschreven Woord horen
Mogen wij zo steeds meer worden
beeld en gelijkenis van u: één en al liefde.
in navolging van Hem, uw levend Woord.

Dankgebed en voorbeden

Gij, Allerhoogste,
wij danken u voor uw liefde voor ons mensen
en voor de hele schepping.
Wij zegenen u, omdat gij zelf aan onze kant bent gaan staan
in de mens Jezus Christus, onze Heer en broeder.
Wij loven u om uw Geest
die ons bij elkaar brengt als uw gemeente.

En wij bidden u, Allerhoogste,
voor hen die van huis en haard verdreven zijn –
mensen uit Syrië, Palestina, Eritrea, Sudan, Oekraïne,
maar ook uit zoveel andere landen.
Wij weten dat Gij Zelf ook een vluchteling zijt geweest –
dat Gij Zelf ook moest vluchten om in leven te blijven.
Wij weten dat Gij bekend zijt met onrust, eenzaamheid en onzekerheid –
want de vossen hebben holen, de vogels hebben nesten,
maar de Mensenzoon had geen plek om Zijn hoofd neer te leggen.
Wij weten dat Gij met ontferming bewogen zijt over vermoeide en verstrooide mensen –
schapen die geen herder hebben.
Gij kent hun angsten en moeiten, twijfels en vragen, leegte en tranen –
Gij kent al hun zorgen, ziekten en zwakten.

Wij bidden u: doorbreek onze hardheid en onverschilligheid.
Maak ons hart gevoelig voor het lot van hen,
die alles moesten achterlaten om veiligheid te zoeken.
Voor hen, die zo vaak leven aan de rand van onze samenleving.
Maak ons tot mensen van barmhartigheid en solidariteit.
In Christus toont Gij ons uw onvoorwaardelijke mensenliefde,
uw onverbreekelijke trouw.
In Christus zijt Gij zelf in onze wereld gekomen
om alles te delen wat menselijk is -
tot lijden en dood aan toe.
Dat wij de weg gaan van de navolging van uw Zoon,
moed houden in deze donkere tijd,
en beschikbaar zijn voor de kleinen en kwetsbaren.

Wij vragen het in kracht van uw Geest.
Die koude mensen warm kan maken, harde harten zacht kan maken,
dichte grenzen kan openen.
In Jezus' Naam. Amen.

Zending en zegen

Barmhartige God,
Wij danken U dat Gij in ons midden zijt gekomen in Jezus van Nazareth,
één van ons, een mens naar Uw hart.
Wij bidden U dat wij zijn Geest mogen ontmoeten in elkaar,
waar wij elkaar open en liefdevol tegemoet komen.
Wij bidden U dat wij ons open houden voor de ontmoeting met Zijn Geest,
juist waar wij het niet verwachten.
Dat wij zó werkelijk navolgers mogen zijn van Hem,
in wie Gij ons nabij bent gekomen zoals een mens nabij kan zijn aan een ander mens.

Laten we dan gaan, met de zegen van de eeuwige, de alomtegenwoordige, de nabije God:
Vader, Zoon en Geest.

Een getuigenis: Refugee slow date

Vanavond zat ik in de kathedraal van Antwerpen. Niet voor een mis, niet voor een concert, maar voor iets dat moeilijker te benoemen is: een ontmoeting.

Het initiatief heette "Refugee Slow Dating". Vijftig tafels in het schip van de kathedraal, honderd (of meer) mensen die elkaar aankijken, tweemaal een half uur. Geen speeches, geen slogans. Gewoon gesprekken, aftasten... ontmoeten. Ik ging erheen zonder verwachtingen. Misschien zelfs met een beetje afstand. Je vraagt je af: wat gaat dit geven?

En dan zit je plots tegenover iemand.

19 jaar. Gaza. Net voor de gruwelijke oorlog vertrokken.

Zijn verhaal was lang, kronkelig, en op sommige stukken stil.

Via Egypte, Marokko, Turkije, Cyprus... tot hier. België.

Wachten op een beslissing die waarschijnlijk negatief zal zijn.

Misschien terug naar Cyprus. Misschien opnieuw beginnen. Misschien opnieuw wachten.

Maar dat was niet wat bleef hangen.

Wat bleef hangen, was dat we het niet alleen over oorlog hadden. Niet alleen over vluchten.

We spraken over taal. Over Arabische woorden zoals habibi. Over muziek. Over de schilderijen van Rubens waar we samen naar keken. Over Jezus en Maria — of Mariam, zoals hij zei — en hoe verhalen soms meer verbinden dan ze scheiden.

Op een bepaald moment vergeet je het label.

"Vluchteling" wordt een mens. Geen statistiek. Geen debat. Geen politieke krantenkop.

Gewoon iemand tegenover je.

Hij zei ook iets anders.

"Ik zit in een kamp."

Dat woord bleef hangen... Mijn gedachten destabiliserend.

Niet omdat ik het niet wist. Natuurlijk weten we dat. Opvangcentra, asielpcedures en -centra... we kennen de termen.

Maar het is iets anders om iemand recht in de ogen te kijken en hem dat te horen zeggen.

In België. Vandaag.

"Ik zit in een kamp."

Hij krijgt 9 euro per week. Hij mag niet werken. Dus wacht hij. En af en toe mag hij iets doen zoals deze avond.

De tweede ontmoeting was met zijn vader en broer.

Minder woorden, moeilijkere communicatie, maar dezelfde onderstroom:

hoop, onzekerheid, zoeken naar iets beters.

En ergens, halverwege de avond, dacht ik:

het woord "gelukzoeker" wordt vaak gebruikt alsof het iets negatiefs is.

Maar eerlijk? Wie van ons is dat niet?

Misschien is dat wel wat zo'n avond doet.

Het verschuift niets aan beleid.

Het verandert geen procedures.

Maar het wijzigt wel iets fundamenteels in je hoofd.

Het maakt het moeilijker om in simpele categorieën te denken.

Het maakt het lastiger om afstand te houden.

En misschien is dat al genoeg om even stil te staan.

En opnieuw te kijken ... Naar onszelf: de gelukzoeker.

Preek / Overdenking rond het thema van de Almacht van God versus de vluchtelingenstromen en het leed in de wereld.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

U kunt hier een greep weergeven aan beelden uit het televisiejournaal: Helaas zijn er in onze actualiteit beelden en feiten te over als het gaat om oorlogen en ellende, vluchtelingen wereldwijd,...

Wat vindt er toch allemaal plaats aan kwaad, oorlog, haat en nijd in onze wereld: Mensen in Oekraïne, Gaza, Iran,.... En noem maar op?

Maar ook hier bij ons dicht bij huis: Allemaal mensen speelbal van het lot, van de geschiedenis, van de 'loop der dingen', maar niettemin, naar Genesis, schepselen van God.

Dat kan ons als gelovige mensen hier in de kerken de vraag doen stellen: Waar blijft God te midden van dat wereldleed, te midden van het 'zuchten' en de 'barensnood' der ganse schepping (Rom. 8, 22). Over die vraag hangt, in onze gebroken wereld, een sluier van nacht en nevel.

Toch komen elke Zondag weer mensen bij elkaar om te vieren en te gedenken dat God in Christus de wereld heeft verlost en bevrijd. Want, zo zegt Jezus: 'Houd goede moed, Ik heb de wereld overwonnen' (Joh. 16,33)

Maar elke dag zijn er ook weer mensen die de moed verliezen. De leegloop in de kerken is massaal, zoals onlangs een onderzoek in Nederland weer bevestigde.

Als God een God is van liefde en almacht, waarom stapelt het leed zich dan zo op? Eén almachtige vingerknip en al dat leed zou toch uit de wereld kunnen zijn?

Bestaat God niet of wil Hij het zo?

Waarom lijden mensen. En waar blijft God te midden van het lijden?

Velen lossen tegenwoordig deze vraag op door te zeggen: God bestaat niet. Kijk naar Auschwitz. Kijk naar de geschiedenis. Bijna elke bladzijde van onze geschiedenisboeken is gedrenkt in bloed en tranen.

Nee, zeggen zij, de menselijke geschiedenis is zo vol geweld, onrecht en ellende, het kan niet dat God bestaat.

Anders zou Hij met één beweging van zijn sterke arm een einde aan alle ellende maken. God is toch almachtig?

Anderen zeggen: het leed is in de wereld, dus God wil het blijkbaar zo.

Zoekplaats naar God

Maar: die mensen zoeken naar God binnen de ons omringende werkelijkheid. Hun zoekplaats naar God is *de geschiedenis*. Zij kijken naar *de loop der dingen* en zeggen of: *er is zoveel leed, dus God bestaat niet*, of: *er is zoveel leed, dus God wil het blijkbaar zo*. Wij, 'die' van beneden zijn' (Joh. 8, 23) hebben een natuurlijke neiging om ook God 'hier beneden' te zoeken.

Ik ben van boven...

Goed, God heeft zich wel *in* onze geschiedenis geopenbaard, namelijk in de historische figuur Jezus van Nazareth. Maar God is niet van onze geschiedenis. Naar het woord van de evangelist zegt God tot ons: '... gij zijt van deze wereld, Ik ben niet van deze wereld' (Joh. 8, 23). Heel nadrukkelijk staat er: *deze* wereld.

Er staat niet *dé*, maar *deze*. *Deze* wereld, *onze* wereld (Bijbels theologisch gezien: de wereld-van-na-de-val) is niet 'van' God. De God van de bijbel komt van *buiten deze wereld*, van *buiten* onze (!) geschiedenis en daarom kunnen we die wereld en die geschiedenis ook niet gebruiken als zoekplaats naar God.

Nee, God, zo kunnen we ongeveer op elke bladzijde van de bijbel lezen, kunnen we vinden in Zijn Woord. In 't bijzonder in het Vleesgeworden Woord, in Jezus van Nazareth, die tot de mensen zei: 'gij zijt van beneden, Ik ben van boven' (Joh. 8,23)

De vraag naar Gods almacht

Dat is natuurlijk een belangrijke vraag: Is God volgens de Bijbel almachtig? Het begrip 'Almachtige' wordt als vertaling gebruikt van het oudtestamentische begrip 'El Sjaddai en het daarmee samenhangende nieuwtestamentische begrip 'Pantokrator'.

Maar het is zeer de vraag of die vertaling de juiste weergave is. 'Sjaddai' betekent eerder 'rots' dan 'almacht'. Nee, het ziet er naar uit dat wij het begrip 'almacht' bij voorbaat op God toegepast hebben.

Waarom? Misschien omdat wij er in onze cultuur nu eenmaal vanuit gaan dat God alleen maar God kan zijn, juist door die eigenschap 'almacht'. Dus: een algemeen en onbijbels godsbeeld toegepast op een bijzondere bijbelse God.

Een heel ander godsbeeld

Uitgaande van de Christushymne in Filippenzen 2, 6-11, vinden wij een heel ander godsbeeld dan van een almachtige figuur die met een vingerknip een einde aan het leed zou kunnen maken.

Zo begint die tekst weliswaar met de woorden dat Christus God is, *maar* dat Hij het Gode gelijk zijn niet als een 'roof' heeft geacht, maar zichzelf *ontledigd* heeft, en de gestalte van een *knecht*, een *slaaf* heeft aangenomen en *aan de mensen* gelijk geworden is.

Jezus: twee bewegingen naar beneden

In Jezus treffen we dus niet het beeld van een almachtige God die met een afstandelijke vingerknip een einde aan het leed maakt, maar een God die juist heel dichtbij de mens komt en zich daarbij juist niet aan zijn God-zijn vastklampt (zoals een rover aan zijn buit) maar die, integendeel, als dienstknecht de gedaante van een mens heeft aangenomen.

God daalt dus, in Jezus, van boven naar beneden af. Volgens de hymne zelfs in dubbele zin.

Zo lezen we verder: '... in Zijn uiterlijk als een mens bevonden, heeft Hij zich vernederd en is gehoorzaam geworden tot de dood, en wel de dood aan het kruis'.

Kortom: We zien dus twee bewegingen 'naar beneden'. Ten eerste '*ontlediging*' (Filip. 2,7) van God naar mens. Ten tweede: vernedering (Filip. 2 8) van mens naar mens-in-de-vernedering.

Net als die slaven

Het gaat in deze tekst dus heel nadrukkelijk om een God die niet op zijn goddelijke strepen blijft staan. Met ons almacht-begrip heeft dat dus weinig te maken: het gaat om een God die als een knecht, als een slaaf vernederd wordt, uitgelachen, vertrappt en geslagen tot de kruisdood erop volgt...

Net als die vluchtelingen uit Oekraïne, Gaza, Iran,.. en oorlogen wereldwijd.

Dáár is God

We mogen dus niet zeggen, wijzend op al dat leed in de wereld: God bestaat niet. Nee, eerder moeten we zeggen (als we God dan 'hier beneden' willen aanwijzen, dan ook *wé*rkelijk *beneden*: als mens-in-de vernedering!), wijzend op al die vluchtelingenstromen: Kijk daar wordt God gedood, geslagen, vertrappt, vernederd.

Daarbij kunnen we ook nog aan die passage uit Matheus 25,40 denken waar Jezus zegt: 'Voorwaar ik zegt u, in zoverre gij dit aan één van mijn minste broeders hebt gedaan, hebt Gij het Mij gedaan'.

God wil het leed niet

Ook mogen we niet zeggen, wijzend op het wereldleed: God wil het blijkbaar zo. Want het feit dat God niet anders onze God wil zijn dan juist als (ten diepste) vernederde, dat feit geeft aan dat God het leed, de vernedering van mensen, niet wil.

Integendeel: Gods 'dubbele' toewending naar de mens, Zijn ontleding én vernedering, toont ons heel nadrukkelijk een God die *zelf deel heeft* aan het leed: een ongehoord en ongeëvenaard krachtig signaal van Gods solidariteit met de lijdende mens. Zeg maar: de ultieme uitdrukking van Jezus woord: 'Geen mus zal ter aarde vallen zonder uw hemelse Vader' (Matt. 19,29)

Denktrant

Maar een dergelijk godsbeeld 'past' niet in ons denken. Onze denktrant dicteert ons een God die almachtig is op de wijze van: 'alles wat gebeurt is Gods wil'.

Illustratief voor die denktrant is de vertaling: 'geen mus zal ter aarde vallen zonder *de wil* van de Vader (Vergelijk o.a. de Heidelbergse Catechismus en de Canisius- en Willibrordvertaling). Zo past God weer in *ons* denken.

Toch staat er iets gans anders: dat van die 'wil' staat er niet bij, integendeel, er staat: 'Geen mus zal ter aarde vallen *zonder* uw Vader'. Met andere woorden: De Vader *solidariseert* zich dus met de lijdenden. Hoe kan Hij het lijden dan willen?

Is God onmachtig?

Is God, wanneer Hij niet beantwoordt aan ons almacht-begrip, dan *onmachtig*? Volgens de Christushymne in Filipp. 2, 6-11 niet. Daar staat immers dat Jezus *zichzelf* ontledigde en vernederde. Hij bewerkte *zelf* zijn vernedering.

Toegepast op deze God moeten wij dus noodzakelijk ons begrip van 'almacht' bijstellen.

Blijkbaar (en dat is naar onze denktrant een paradox) gebruikt God Zijn macht om in de huid van onmachtigen te kruipen.

Blijkbaar doet God met Zijn (!) macht heel andere dingen dan wij (!) *bij voorbaat* (namelijk los van het bijbels getuigenis) denken.

Eigen karakter

Dit geeft dus aan: Het principiële en volstrekt *eigen* karakter van Gods macht, dat in 't geheel niet strookt met wat *wij* onder macht verstaan.

Maar ook geeft het aan dat God niet on-machtig is.

Hoe moet je dat eigen karakter van Gods macht in onze (!) taal nu uitdrukken?

Met onze woorden 'almacht' en 'onmacht' glijden we uit.

Sommige theologen gebruiken daarom liever woorden als 'overmacht' en 'volmacht'. Toch blijft het behelpen in onze taal: ze is nu eenmaal met onze (!) vooronderstellingen besmet.

En het kan niet anders of in Zijn volstreekte eigenheid en bijzonderheid onttrekt de bijbelse God zich aan die (algemene) vooronderstellingen.

Gods macht

Misschien kunnen we het ook zo zeggen: Niet: 'alles wat gebeurt is Gods wil'. Maar (en dat is iets gans anders!): 'alles wat God wil gebeurt'.

Dan laten we het dus verder aan God zélf over hoe Hij Zijn macht wenst te gebruiken. We hebben het tenslotte over Zijn (!) macht en niet over *ons* (!) begrip van (goddelijke) macht.

Amen.